

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Hasan Basri MEMDUHOĞLU¹ Suriye TAN²

1Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ORCID: 0000-0001-5592-2166

2 Fırat Üniversitesi Hastanesi, Kalite Yönetim Birimi ORCID: 0000-0003-0293-2779

Makale Bilgisi

ÖZET

Gönderim Tarihi:

10.10.2023

Kabul Tarihi:

14.10.2023

Yayım Tarihi:

09.11.2023

Aday öğretmenlerin, mesleki çalışma hayatına başlamadan önce iyi koşullarda ve ortamlarda iyi bir eğitim görmeleri gerekmektedir. Özellikle öğretmenlerin meslekte teori ile birlikte mesleki bilgi ve beceriye de sahip olması önemlidir. Bu nedenle öğretmen adayları fakültelerde teori ile birlikte öğretmenlik uygulaması dersini de görmektedir. Öğretmenlik uygulaması, adaylarına, öğreticisi olacağı alanında ve öğretim kademesinde, sınıfta öğretmenlik yeteneği kazandıran ve seçili bir dersi veya dersleri programlı olarak öğretmesine imkan sağlayan, uygulama çalışmalarının müzakere edilip değerlendirme yapılan derstir.

Betimsel tarama modelindeki bu araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasıyla ilgili görüşlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın hedef evrenini 2013-2014 eğitim- öğretim sezonunda Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. Sınıf düzeyinde ders alan 500 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 240 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu araştırma için Demircan (2007) tarafından geliştirilen "Öğrenci Görüşleri Anketi" kullanılmış. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, "öğretmenlik uygulaması" dersinin ileride yapacakları öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu düşüncelerin beslenmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik, Öğretmenlik uygulaması, Öğretmen adayları

Evaluation of Teacher Candidates' Opinions on Teaching Practice

Article Info

ABSTRACT

Sending date:

10.10.2023

Acceptance Date:

14.10.2023

Release Date:

09.11.2023

Candidate teachers need to receive a good education in good conditions and environments before starting their professional career. It is especially important for teachers to have professional knowledge and skills as well as theory in the profession. For this reason, teacher candidates also take teaching practice courses along with theory in faculties. Teaching practice is a course that provides teacher candidates with teaching skills in the classroom and at the teaching level in which they will be teaching, and enables them to teach a particular lesson or lessons in a planned manner, where practice activities are discussed and evaluated.

This research in the descriptive survey model aims to determine the opinions of teacher candidates about teaching practice. The target population of the research consists of 500 teacher candidates studying in the fourth grade of Siirt University Faculty of Education in the 2013-2014 academic year. The sample of the research consists of 240 teacher candidates studying in the fourth grade of Siirt University Faculty of Education in the 2013-2014 academic year. For this research, the "Student Opinion Survey" developed by Demircan (2007) was used. The prospective teachers who participated in the

research stated that the "teaching practice" course contributed to their positive thoughts about the teaching profession they will pursue in the future..

Keywords: Teaching, Teaching Training, Preservice Teachers.

GİRİŞ

Eğitim, insanlığın başlangıcından bu yana önem verilen bir olgudur. Geçmişten Günümüze kadar insan yaşamındaki değişiklikler birçok ihtiyacı içermektedir. Özellikle sanayi devriminden bu yana bilişim sektöründeki gelişmeler kaçınılmazdır. Bilgi ve teknolojinin bu gelişmesiyle birlikte toplum eğitime daha fazla önem vermeye başlamıştır. Bu ilerlemeye ayak uydurmak isteyen bir toplumun, ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilen, bilimsel düşünceyi olaylara uygulayabilen, öğrenilen bilgiyi sorgulayarak içselleştirebilen insanlara ihtiyacı vardır (Aytaç, 2010).

21. yüzyılda bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerisine sahip olan ülkeler, gelişmiş ülkeler ve kalkınmada dünya liderleri olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Bu ülkeler, eğitimin bireyler ve toplumlar için önemini bilincindedir ve eğitim sistemlerini bu bilinçle tasarlamayı başarmışlardır. Bu sayede ileri bilgi teknolojisine sahip ülkeler değişen dünyada lider konumda yer almakta ve tarihin akışını değiştirme gücüne sahip olmaktadır (Kılıç, 2007).

Yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler eğitim sisteminin de devamlı kendini yenilemesi gerekiyor. Bu da kişi merkezli, bilgiye dayalı eğitimi zorunlu hale getirmiştir. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak, toplumu meydana getiren kişilerin, ortaya çıkan değişim ve gelişmelere uyum sağlamalarında ve topluma yararlı insanlar haline gelmelerinde, eğitim kuruluşlarına ve burada çalışan öğretmenlere ciddi sorumluluklar yüklenmektedir. Bu nedendir ki, öğretmenin alanında yeterli olması, yenilikleri sürekli takip edip kendini yetiştirmesi gerekmektedir. Öğrencilerin bireyselliklerine uygun olarak ders hedefini belirlenmesi, hedefi kazandıracak öğrenci yaşantılarının düzenlenmesi ve hedeflere ne derece ulaşıldığını kontrol ederek eksiklerini ve yanlışlarını düzeltmesi, etkili bir öğretmenden beklenen en temel görevlerdir (Özbal, 2009).

Rıza' ya göre (1996), Öğretmenlerin eğitim ve sınıf etkinliklerine ilişkin bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmek için tasarlanmış bir program, öğretmen eğitimi olarak bilinir (Akt. Büyüктаşkapu, 2004).

Yetenekli öğretmenler yetiştirmek için sağlam bir öğretmen yetiştirme politikası gereklidir. Bu da topluma gerekli ahlaki, entelektüel ve fiziksel niteliklerin yanı sıra istenilen bilgi ve becerilere sahip yeterli sayıda öğretmenin sağlanması ihtiyacına bağlıdır. Bunu başarmak için öğretmenlik mesleğinin ve öğretmen yetiştiren kurumların sağlam stratejiler geliştirmesi gerekmektedir (Tekişik, 1996; Akt.Yıldız 2012).

Öğretmenlik mesleği milleti ve onun geleceğini hazırlama sorumluluğuna sahiptir. Öğretmenler toplumu geliştirir, milleti gücünü artırır, vatani yüceltip tehlikeden korur. Bu açıdan ülkemiz ileri medeniyet düzeyine ve hatta daha da ötesine yükselmesi, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine bağlıdır. Öğretmenlik, Üniversiteden mezun olduktan sonra boşa kalınca öğretmen olmak isteyenler için değildir (Tekişik, 1996; Akt.Yıldız 2012).

Normalde okul deneyimi derslerine gözlemci olarak katılan öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersleri kapsamında bir öğretim ve öğrenme ortamında doğrudan eğitmen olarak çalışmaktadır. Bu süreçte stajyer öğretmenler asıl öğretmenlerin yerine ders vermeye ve ders vermeye hazır bir eğitim okuluna gelirler. Bundan dolayı öğretmen adayları Eğitim Fakültesi'nde edindikleri teorik bilgileri gerçek sınıf ortamında kişisel olarak uygulama fırsatına sahip olmaktadır. Bu uygulama çalışmaları sırasında, öğretmen adaylarına kariyer rehberliği hizmetlerinin sağlanmasından yetkililer bulunmaktadır. Bunlardan biri bir uygulama okulunda ders veren uygulama öğretmeni, diğeri ise Eğitim Fakültesi'nde görev yapmakta olan öğretim görevlisi uygulama öğretmendir. Öğretmen adaylarının uygulamalı öğrenimlerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için hem uygulama öğretmenlerinin hem de uygulama eğitmenlerinin çaba göstermeleri beklenmektedir (YÖK, 1998a, 1998b; Akt. Aytacı, 2010).

Birçok öğretmen adayı, uygulamaya ders öğretmenin kendisi için iyi bir model olacağı beklentisi ile başlamaktadır. Ancak öğretmen adayının üniversitede öğrendikleri ile uygulamada gördükleri değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle öğretmen adayının hazırlanması ve sınıfa yerleştirilmesi öğretmen eğitiminde önemli bir noktadır (Weaver ve Stanulis 1996; Akt. Bağcıoğlu, 1997). Buradan ders öğretmenin seçimine de özen gösterilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Ders öğretmenleri öğretmenlik uygulamalarının gerekliliğini benimseyen, bu süreçte görev almaya istekli ve mesleki bilgi ve beceri yönünden başarılı kişiler olmalıdır. Bu ölçütlere göre seçilen öğretmenler, öğretmenlik uygulamalarında etkili bir danışmanlık yapabilmeleri için eğitimden geçirilmelidirler. Sonuç olarak, ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamasını onların ne yaptıklarının gözlenmesi değil, öğretmen adaylarının kendilerinin karşılaştıkları sorunları incelemeleri ve onlardan deneyimler kazanmaları gereken bir süreç olarak görmeleri sağlanmalıdır (Bağcıoğlu, 1997).

Öğretmenlik uygulaması sürecinin amacı, geleceğin öğretmenlerine onları öğretmenlik çalışmalarına hazırlamak, kendilerini daha iyi tanımalarına ve daha fazla gelişmelerine olanak sağlayacak eğitim ve deneyim sağlamaktır. Öğretmen adaylarına göre uygulamalar, gelecekteki başarılarını etkileyecek en önemli etken olmanın yanında kendi özelliklerini fark etmelerini de sağlamaktadır (Singh ve diğerleri 1997; Akt. Koç, 1998).

Öğretmen adaylarının, öz-yeterliliğinin oluşmasında sosyal modellerden sağlanan dolaylı yaşantılar önem kazanmaktadır. Bu anlayış, bireylerin çevrelerinde arzuladıkları yeteneklere sahip modelleri aradıklarını göstermektedir.. model, gözlemlenebilir

davranışlara ve zihniyetlere dayalı olarak iletilen bilgiler aracılığıyla gözlemcilerin zorlukların üstesinden gelmeye yönelik stratejilerini açıklar. Dikkatli çabalara rağmen model başarısız olursa, bu durum gözlemcilerin özgüven ve motivasyon algılarını etkileyebilir. Başka bir deyişle rol modellerin başarısı ya da başarısızlığı özgüven ile ilgili ciddi bir etken olabilmektedir (Bandura, 1999; Akt. Coşkun, 2011).

Ülkemizde nitelikli öğretmen yetiştirmek için neler yapılması gerektiği konusunda birçok tartışma yapılmış ve birçok öneride bulunulmuştur. Gerekli öğretmen niteliklerinin belirlenmesi amacıyla Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Dünya Bankası tarafından Ulusal Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) kapsamında 1994-1998 yılları arasında bir çalışma yapılmıştır (Ekiz ve Yiğit, 2006; YÖK, 1998; Akt. Çiğdem, 2012). MEGP kapsamında, hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında düzenleme gerçekleştirilmiştir (Sands, Özçelik, Busbridge ve Dawson, 1997; Akt. Çiğdem, 2012). YÖK'te öğretmenlik; Kendine has ilke, yöntem ve uygulamaları olan uzmanlaşmış bir alan olarak tanımlanmaktadır. Bu prensibin hayata geçirilebilmesi için Eğitim Fakültesi'nin eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi gerekmektedir (Küçükahmet, 2000; Akt. Çiğdem, 2012). Bu bağlamda yapılan en önemli düzenlemeler lisans programlarında uygulamaya yönelik derslerin yer alması ve öğretmen adayı olan öğrenciler okullarda çok daha uygulamalı eğitim almalarının zorunlu kılınması olmuştur (Özmen, 2008; Sevim ve Ayas, 2002; Akt. Çiğdem, 2012). Düzenlemelerle beraber, öğretmen adayı öğretmeyi nasıl öğrendiklerini, neye değer verdiklerini, neyi benimsediklerini ve hangi bilgiyi (teori ve pratiğe dayalı) etkili bir şekilde kullandıklarını içermektedir (Ekiz ve Yiğit, 2007; Akt. Çiğdem, 2012). Öğretmenlik stajı, öğretmen adaylarının okul ortamını daha kapsamlı anlamalarını sağlamak amacıyla tasarlanmış 15 haftalık bir programdır. Bu uygulama, öğretmen adaylarına reel sınıf ortamlarında öğrenciyi tanıma ve sınıf öğretmenleri ile işbirliği yapma olanağı sağlamaktadır (YÖK, 1997). Bu taraftan bakılınca öğretmenlik uygulaması deneyimi, öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde aldıkları teorik eğitim ile gerçek öğretim ortamlarındaki uygulamaları ile köprü görevi görüyor (Yılmaz, 2007).

Bu kapsamda yapılan araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasıyla ilgili görüşlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden en iyi şekilde faydalanması için yetkili kurumlara gerekli bilgi sağlanacağı düşünülmektedir.

Uygulama Öğretim Elemanlarının Görev ve Sorumlulukları

Princeton Üniversitesi yönergesinde tanımlanan bilgileri kullanarak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki öğretmen okullarının uygulama araştırmasını tanımlamaya yönelik bir girişimde bulunulmuştur. Kılavuzların öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin ve eğitimcilerin görev ve sorumluluklarını belirlediğini göreceksiniz. Öğretmenlik uygulaması

Personelin görev ve sorumlulukları aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır (Princeton University,2006; Akt. Aytaç, 2010):

- Okul uygulama araştırmasının bir parçası olarak öğretmen adaylarının sekiz hafta boyunca izlenmesi.
- Her uygulama çalışması gözleminden sonra, uygulama çalışmasını öğretmen adayıyla tartışın ve yeni öğretmene yazılı geri bildirimde bulunun (geri bildirim, iki öğretmen adayı uygulama çalışmasının video kayıtları aracılığıyla istenecektir).
- Son değerlendirmeyi “Öğretmen Adayı Değerlendirme” formunu kullanarak gerçekleştirebilir,
- Okuldaki uygulama araştırması süreci hakkında uygulama öğretmeniyle görüşme.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Amaçları

Öğretmenlik Uygulaması dersinin amaçları şöyle açıklanmıştır (YÖK, 1998b: Akt. Aytaç, 2010):

- Uygulamalı bir okulda çeşitli derslerin sorumluluğunu üstlenerek öğretme yeteneğinizi geliştirebilirsiniz.
- Alanınızdaki müfredatı anlayabilme, ders kitaplarını değerlendirebilme, ölçme ve değerlendirme yapabilme becerisi.
- Öğretmenlik uygulaması sırasında edinilen deneyimleri arkadaşlarla ve öğretmenlerle paylaşarak onların bu yönde gelişmelerini sağlamak.

Öğretmenlik Uygulamasının İlkeleri

Öğretmenlik uygulaması belirtilen ilkelerle planlı, programlı bir şekilde işlemektedir (Gedik ve Göktaş, 2008; Akt. Yeşilyurt, 2010).

Kurumlar Arası İşbirliği ve Koordinasyon İlkesi: Eğitim-öğretim uygulama esasları MEB ve YÖK Başkanı tarafından ortaklaşa belirlenir. Uygulamanın gözden geçirilmesi, Milli Eğitim Genel Müdürlüğü ile Eğitim Fakültesi işbirliğinde, görev dağılımı esas alınarak oluşturulan şartlara göre gerçekleşmektedir (Kavuran ve ark. 2023). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nda kurulan Öğretmen Yetiştirme Ulusal Komisyonu bu ilkelerin oluşturulmasında aktif rol oynamaktadır.

Okul Ortamında Uygulama İlkesi: Öğretmelik uygulamaları; resmi, özel, yatılı okullar, gündüz okulları, anaokulları, ilköğretim okulları, genel ortaöğretim okulları, mesleki ortaöğretim okulları ve özel eğitim okullarında gerçekleştirilmekte olup, Milli Eğitim Bakanlığının yetki alanında olup Milli Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Eğitim Fakültesi Dekanlığı ve Fakülte Dekanlığı tarafından belirlenen Öğretmen adaylarının il ve ilçe

eğitim düzeyinde öğretmen oldukları alana uygun değişim ortamları ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürülür.

Aktif Katılma İlkesi: Öğretmen adaylarının öğretme, öğrenme ve iletişimde güçlü bir duruşa sahip olmaları gerekmektedir. Bu sebeple tüm öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında bir dizi etkinliği tamamlamaları gerekmektedir. Bu faaliyetleri kademeli olarak, sürekli ve artan bir sorumlulukla sürdürmeleri garanti edilir. Öğretmen adayları uygulamaya hazırlık, uygulama okulunu denetleme, uygulama öğretmenin çalışmalarını yakından takip etme, eğitim, denetim ve ders dışı etkinliklere katılımı değerlendirme gibi faaliyetler gerçekleştirmektedir (Kızıloluk, 2013).

Uygulama Sürecinin Geniş Zaman Dilimine Yayılması İlkesi: Öğretmenlik uygulama programı. Kapsamlı bir planlama, araştırma, katılım, test etme, analiz, değerlendirme ve geliştirme sürecinden oluşur. Bu süreçlerin tamamı hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşur. Öğretmen adaylarının bu süreçlerle istenilen düzeyde öğretim davranışı kazanabilmesi, fiili uygulama süresinden daha fazla zaman ve çaba gerektirecektir. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması. Adaylara daha fazla sorumluluk ve uygulamalı beceri kazandırmak amacıyla adaylar programa en az bir dönem katılırlar.

Ortak Değerlendirme İlkesi: Uygulama etkinlikleri birlikte planlanıp yürütüldüğünden, öğretmen adayının öğretmenlik uygulaması yeterliği eğitici ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen yetiştiren bir adayın öğretmenlik mesleğindeki başarısı, fakültenin "Eğitim ve Sınav Yönetmeliği" ne göre, eğitim sorumlusu ve eğitimi veren öğretim elemanının ortak değerlendirmesine göre belirlenmektedir. Başvurusu yapılan öğretim elemanı notu bölüm yöneticisine iletir (Kızıloluk, 2013).

Kapsam ve Çeşitlilik İlkesi: Öğretmen görevleri arasında ders hazırlamak, ders sunmak, sınıfları yönetmek, atölye ve laboratuvarları yönetmek, okul ve aile konularında öğrencilere rehberlik etmek, öğrenci başarısını gözlemlemek, idari konularda ve eğitim araştırmalarına katılmak ve benzer çeşitli etkinlikleri içerir. Öğretmenler farklı bölgelerde ve farklı koşullardaki genel eğitim okullarında, tam zamanlı yatılı okullarda, şehir ve köy okullarında, tek sınıflarda veya birleştirilmiş sınıflarda çalışmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları, öğretmenlik mesleğine ilişkin tüm görev ve sorumlulukları kapsar şeklinde planlanıp ve yürütülür (Kızıloluk, 2013).

Uygulama Sürecinin ve Personelinin Sürekli Geliştirilmesi İlkesi: Eğitim uygulaması araştırmasının sonuçlarına göre, öğretmenlik uygulaması süreci ve buna bağlı olarak öğretmenlik uygulamasına katılan personelin becerileri sürekli olarak gelişmektedir.

Uygulamanın Yerinde ve Denetimli Yapılması İlkesi: Beklenen faydalar ancak eğitim uygulamalarıyla elde edilebilir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamaları kapsamında gerçekleştirecekleri etkinlikler, çalıştıkları konunun öğretim elemanlarının dikkatle takip

etmesi, yönlendirmesi, hataları, eksiklikleri düzeltmesi ve değerlendirme konusunda çaba göstermesi ile mümkün olmaktadır. Bu sebeple öğretmenlik uygulaması, fakültenin bulunduğu illerde veya ilçelerde bulunan uygulama okullar ile ilişkili kuruluşlarda uygulanır (Kızılloluk, 2013).

Öğretmenlik Uygulaması İle İlgili Kavramlar

Araştırmada bazı tanımlara yer verilmiştir.

Eğitim: Bireyin toplum standardını, inanç ve yaşam yönünü elde etmesinde etkin olan tüm sosyal süreçtir (Gül, 2010). Durkheim'e göre eğitim, belirgin değerler ve belirgin entelektüel yetenekler elde ederek genç kuşağın metod ile bir şekilde toplumsallaştırılmasıdır (Kızılloluk, 2013).

Öğretmen Adayı: Yükseköğretim kurumlarının eğitim programlarına devam eden ve öğretmen olarak çalışacakları eğitim düzeyi ve alanında okul ortamında ders veren öğrencilerini ifade eder (MEB, 1998).

Öğretmenlik Uygulaması: Öğretmen adaylarına sınıf öğretmenliği becerileri ve öğretecekleri konu alanı ve öğretim yeteneği kazandırarak, bir veya daha fazla belirli dersi planlı bir şekilde öğretmelerine olanak tanıyan Bu ders pratik aktiviteleri tartışır ve değerlendirir (MEB, 1998).

Fakülte: Öğretmen yetiştiren fakülte ve yüksek okulları ifade eder (MEB, 1998).

Uygulama Okulu: Öğretmenlik uygulamasının yapıldığı Milli Eğitim Bakanlığına ait kamu, özel, yatılı okullar, gündüz okulları, anaokulları, ilkokullar, normal okullar, mesleki ortaöğretim okulları, özel eğitim, çıraklık eğitimi ve yaygın eğitim kurumları ifade etmektedir. (MEB, 1998).

Fakülte Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okulda yapacakları uygulamaların, öğretim elemanı, millî eğitim müdürlüğü çalışanı ve uygulama okulu idarecileri ile planlanan ve belirlenen kurallar ile yürüten, eğitim ve öğretimden sorumlu dekan yardımcısı veya yüksek okul müdür yardımcısını ifade etmektedir (MEB, 1998).

Uygulama Öğretim Elemanı: Bir üniversitede öğretmen adaylarına yönelik uygulamalı öğrenmeyi planlayan, uygulayan ve değerlendiren, deneyimli ve pedagojik eğitim almış bir eğitmendir (MEB, 1998).

Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, fakülte ve okul koordinatörleriyle beraber planlanan kurallar ile yürütülmesini sağlayan, ilde millî eğitim müdürü veya yardımcısı, ilçede ise ilçe millî eğitim müdürü ya da şube müdürünü ifade etmektedir (MEB, 1998).

Uygulama Öğretmeni: Bir eğitim okulunda görev yapan, bir grup öğretmen arasından seçilen, alanında deneyimi olan, öğretmenlik mesleği için gerekli davranışları kazanmaları konusunda öğretmenlik yapan ve tavsiyelerde bulunan sınıf veya ders öğretmenini ifade eder (MEB, 1998).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının, staj kapsamında yapılan öğretmenlik uygulamalarının amaca uygunluğuna, etkililiğine ve yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu görüşler kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Eğitim bilimleri Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik uygulaması ders kapsamın da uygulama öğretmenine yönelik fikirleri nasıl?

2. Eğitim bilimleri Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması ders kapsamın da uygulama öğretim elemanlarına yönelik fikirleri nasıl?

3. Eğitim bilimleri Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik uygulaması ders kapsamın da 'Kendilerine' yönelik fikirleri nasıl?

4. Eğitim bilimleri Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik uygulaması ders kapsamın da uygulama okuluna yönelik fikirleri nasıl?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli, Evren ve Örneklem

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması hakkındaki görüşlerini belirlemek için yapılan bu araştırma, betimsel tarama modelinde ve nicel yöntemle yapılmıştır. Tarama modelleri, verilen bir konuyu olabildiğince tam ve dikkatli olarak tanımlamaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012, 22). Karasar ' e göre (2000) ise tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.

Araştırmanın evrenini, 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Siirt Üniversitesi Eğitim bilimleri Fakültesi 4. sınıfında öğrenim gören 500 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Siirt Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi 4. sınıfında öğrenim gören 240 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem, basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Basit rastgele örnekleme, her örnekleme birimine eşit olarak seçilebilme olasılığı tanınarak (seçilen birim yerine konularak) seçilen birimin örnekleme dahil olma yöntemidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012, 85).

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubundaki Öğretmen Adaylarının Kişisel Bilgileri

Değişken	Düzy	n	%
Cinsiyet	<i>Kadın</i>	120	50,0
	<i>Erkek</i>	120	50,0
Branş	<i>Sınıf Öğretmenliği</i>	82	34,2
	<i>Matematik Öğretmenliği</i>	30	12,5
	<i>Fen Bilgisi Öğretmenliği</i>	31	12,9
	<i>Türkçe Öğretmenliği</i>	30	12,5
	<i>BÖTE Öğretmenliği</i>	30	12,5
	<i>Sosyal Bil. Öğretmenliği</i>	37	15,4
Toplam		240	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi örneklem grubunda yer alan öğretmen adaylarının %50’si kadın, %50’si erkektir. Branş değişkenine göre bakıldığında, sözel alanlar (Sınıf, Türkçe, Sosyal Bilgiler, vs.) örneklemin %62,1’ini oluştururken, Sayısal alanlar (Matematik, Fen Bilgisi, BÖTE, vs.) örneklemin %37,9’ini, oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmanın verileri Demircan (2007) tarafından geliştirilen “Öğrenci Görüşleri Anketi” kullanılmış. Anket, Uygulama Öğretmeni, Uygulama Okulu, Uygulama öğretim elemanı, Uygulama Öğrencisi olmak üzere dört boyut ve 41 sorudan oluşmaktadır. Anket soruları, 5’li Likert türü derecelendirme ölçeği ile ölçülmüştür. Ölçek 1-Hiç Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kararsızım, 4- Katılıyorum ve 5- Tamamen Katılıyorum şeklindedir. Bulguların değerlendirilme sürecinde temel alınan ortalamalar için oluşturulan değer aralıkları; tamamen katılıyorum için 4,20-5,00; katılıyorum için 3,40-4,19; kararsızım için 2,60-3,39; katılmıyorum için 1,80-2,59; ve hiç katılmıyorum için ise 1,00-1,79 olarak kabul edilmiştir (Taşdemir, 2003; Akt. Demircan, 2007).

Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Toplanan veriler madde analizi ile çözümlenmiştir. Toplanan veriler”, betimsel (tanımlayıcı) istatistiksel teknikler (frekans, yüzde ortalama, standart sapma) ve düşüncelerin bireysel özelliklere göre farklılık durumunu belirlemek amacıyla parametrik testler (t-testi ve tek yönlü varyans analizi /Anova) kullanılarak yorumlanmıştır.

BULGULAR

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşlerine İlişkin bilgilerin toplanması için Uygulanan Öğretmenlik Uygulaması anketinden toplanan veriler üzerinde yapılan testler ile çıkarılan veriler, anketin alt boyutlarına göre verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, uygulama öğretmeni boyutuna ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{X}	SS	Katılım Derecesi
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
S.1	11	4,6	24	10,0	27	11,3	136	56,7	42	17,5	3,73	1,01	Katılıyorum
S.3	15	6,3	24	10,0	67	27,9	106	44,2	28	11,7	3,45	1,02	Katılıyorum
S.4	18	7,5	38	15,8	55	22,9	99	41,3	30	12,5	3,36	1,12	Kararsızım
S.8	31	12,9	49	20,4	42	17,5	83	34,6	35	14,6	3,18	1,28	Kararsızım
S.9	16	6,7	32	13,3	59	24,6	88	36,7	45	18,8	3,48	1,14	Katılıyorum
S.18	31	12,9	38	15,8	66	27,5	87	36,3	18	7,5	3,09	1,16	Kararsızım
S.19	28	11,7	59	24,6	70	29,2	61	25,4	22	9,2	2,96	1,16	Kararsızım
S.23	19	7,9	24	10,0	40	16,7	94	39,2	63	26,3	3,66	1,20	Katılıyorum
S.35	44	18,3	62	25,8	54	22,5	53	22,1	27	11,3	2,82	1,28	Kararsızım
S.36	21	8,8	29	12,1	69	28,8	80	33,3	41	17,1	3,38	1,17	Kararsızım
S.37	17	7,1	37	15,4	52	21,7	109	45,4	25	10,4	3,37	1,08	Kararsızım

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının “Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşleri” boyutunun 1. 3. 9. ve 23. maddelerindeki görüşlere *katılıyorum*; 4. 8. 18.19. 35. 36. ve 37. maddelerindeki görüşlere *kararsızım* olarak bulunmuştur. Öğretmen adaylarının bu boyutta en çok görüş belirttikleri 1. madde (*Uygulama öğretmenini izleyerek öğrenci ile nasıl daha sağlıklı iletişim kurmam gerektiğini öğrendim. $\bar{X}=3,73$*) iken, en az görüşlerini belirttikleri ise 35. maddedir (*Uygulama öğretmeni, bizleri ciddiye almadı. $\bar{X}=2,82$*).

Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elamanına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, öğretim elmanı boyutuna ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim Elemanına Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{X}	SS	Katılım Derecesi
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%			
S.2	15	6,3	31	12,9	34	14,2	127	52,9	33	13,8	3,55	1,08	Katılıyorum
S.12	23	9,6	77	32,1	72	30,0	50	20,8	18	7,5	2,85	1,09	Kararsızım
S.27	23	9,6	59	24,6	51	21,3	65	27,1	42	17,5	3,18	1,26	Kararsızım
S.28	22	9,2	36	15,0	61	25,4	84	35,0	37	15,4	3,33	1,18	Kararsızım
S.33	23	9,6	59	24,6	56	23,3	77	32,1	25	10,4	3,09	1,17	Kararsızım
S.34	37	15,4	48	20,0	51	21,3	82	34,2	22	9,2	3,02	1,24	Kararsızım
S.40	31	12,9	67	27,9	60	25,0	55	22,9	27	11,3	2,92	1,22	Kararsızım

Tablo 3’te gösterildiği gibi öğretmen adaylarının “Uygulama Öğretim Elemanına Yönelik Görüşleri” boyutunun 2.(*Uygulama öğretim elemanının etkinliklerle ilgili önerilerinden yararlandım.*) maddesinde görüşlere *katılıyorum*; 12. 27. 28. 33. 34. ve 40.

maddelerindeki görüşlere *kararsızım* olarak bulunmuştur. Öğretmen adaylarının bu boyutta en çok görüş belirttikleri 2. madde (*Uygulama öğretim elemanının etkinliklerle ilgili önerilerinden yararlandım. \bar{X} =3,55*) iken; en az görüşlerini belirttikleri ise 12. maddedir (*Uygulama öğretim elemanı, Öğretmenlik uygulaması dersini sürdürmekte isteksizdi. \bar{X} =2,85*).

Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğrencisine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, uygulama öğrencisi boyutuna ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğrencisine Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{X}	SS	Katılım Derecesi
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
S.5.	58	24,2	82	34,2	43	17,9	45	18,8	12	5,0	2,46	1,19	Katılmıyorum
S.6	40	16,7	82	34,2	56	23,3	41	17,1	21	8,8	2,67	1,20	Kararsızım
S.7	10	4,2	26	10,8	33	13,8	115	47,9	56	23,3	3,76	1,05	Katılıyorum
S.10	15	6,3	27	11,3	29	12,1	108	45,0	61	25,4	3,72	1,15	Katılıyorum
S.11	11	4,6	19	7,9	42	17,5	92	38,3	76	31,7	3,85	1,09	Katılıyorum
S.13	17	7,1	39	16,3	44	18,3	94	39,2	46	19,2	3,47	1,18	Katılıyorum
S.14	4	1,7	26	10,8	35	14,6	115	47,9	60	25,0	3,84	0,98	Katılıyorum
S.15	10	4,2	38	15,8	35	14,6	113	47,1	44	18,3	3,60	1,09	Katılıyorum
S.16	15	6,3	52	21,7	51	21,3	63	26,3	59	24,6	3,41	1,25	Katılıyorum
S.17	29	12,1	44	18,3	49	20,4	85	35,4	33	13,8	3,20	1,24	Kararsızım
S.21	11	4,6	26	10,8	44	18,3	107	44,6	52	21,7	3,68	1,07	Katılıyorum
S.22	11	4,6	16	6,7	41	17,1	111	46,3	61	25,4	3,81	1,04	Katılıyorum
S.24	31	12,9	27	11,3	37	15,4	101	42,1	44	18,3	3,42	1,28	Katılıyorum
S.29	8	3,3	23	9,6	30	12,5	100	41,7	79	32,9	3,91	1,07	Katılıyorum
S.30	30	12,5	65	27,1	49	20,4	50	20,8	46	19,2	3,07	1,33	Kararsızım
S.38	13	5,4	20	8,3	42	17,5	118	49,2	47	19,6	3,69	1,05	Katılıyorum
S.39	25	10,4	60	25,0	52	21,7	67	27,9	36	15,0	3,12	1,24	Kararsızım
S.41	11	4,6	9	3,8	27	11,3	81	33,8	112	46,7	4,15	1,06	Katılıyorum

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının “Uygulama Öğrencisine Yönelik Görüşleri” boyutunda 5. maddesinde (*Öğretmenlik Uygulaması dersinde, yeterli çabayı göstermediğimden; dersin amaçlarına ulaşamadım.*) görüşüne *katılmıyorum*; 6. 17. 30. ve 39. maddelerindeki görüşlere *kararsızım*; 7. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 21. 22. 24. 29. 38. 41. maddelerindeki görüşlere *katılıyorum* olarak bulunmuştur. Öğretmen adaylarının bu boyutta en çok görüş belirttikleri 41. madde (*Uygulama okulunda bulunma statümüz daha net ve açık hale getirilmelidir. (öğrenci mi, öğretmen mi, öğretmen adayı mıyım?) \bar{X} =4,15*) iken; en az görüşlerini belirttikleri ise 5. maddedir (*Öğretmenlik Uygulaması dersinde, yeterli çabayı göstermediğimden; dersin amaçlarına ulaşamadım. \bar{X} =2,46*).

Öğretmen Adaylarının Uygulama Okuluna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının, uygulama okulu boyutuna ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Uygulama Okuluna Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum		\bar{X}	SS	Katılım Derecesi
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%			
S.20.	43	17,9	58	24,2	59	24,6	56	23,3	23	9,6	2,83	1,25	Kararsızım
S.25	48	20,0	62	25,8	48	20,0	59	24,6	23	9,6	2,78	1,29	Kararsızım
S.26	56	23,3	79	32,9	43	17,9	39	16,3	23	9,6	2,56	1,28	Katılmıyorum
S.31	28	11,7	73	30,4	49	20,4	63	26,3	27	11,3	2,95	1,22	Kararsızım
S.32	19	7,9	33	13,8	61	25,4	87	36,3	40	16,7	3,40	1,16	Katılıyorum

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının "Uygulama Okuluna Yönelik Görüşleri" boyutunda 32. maddesinde (*Öğretmenlik Uygulaması dersinde, yeterli çabayı göstermediğimden; dersin amaçlarına ulaşamadım.*) görüşüne katılıyorum; 20. 25. ve 31. maddelerindeki görüşleri kararsızım; 26. maddesinde (*Uygulama okulundaki öğrenciler, beni ciddiye almadı.*) katılmıyorum olarak bulunmuştur. Öğretmen adaylarının bu boyutta en çok görüş belirttikleri 32. madde (*Uygulama okulu, okul deneyimi ile ilgili görevlerini yerine getirmekte istekliydi. $\bar{X} = 3,40$*) iken; en az görüşlerini belirttikleri ise 26. maddedir (*Uygulama okulundaki öğrenciler, beni ciddiye almadı. $\bar{X} = 2,56$*). Bu bulgulardan yola çıkılarak öğretmen adaylarının bu boyutta "Uygulama Okuluna Yönelik Görüşleri" uygulama okulunun görevlerini yerine getirmekte istekli olduğu ifade edilebilir.

Kişisel Değişkenlere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine göre değişip değişmediğine ilişkin maddeler bazında yapılan t testi analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşlerine İlişkin t testi sonuçları

Boyut	Anlamlı Fark Olan Madde	n	\bar{X}	SS	t	p
Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretim görevlisine Yönelik düşünceleri	E	120	2,64	1,20	2,290	0,02
	K	120	3,00	1,34		

Tablo 6'da görüldüğü gibi "Cinsiyet" değişkenine göre, öğretmen adaylarının "Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşleri" boyutundaki 35. (*Uygulama öğretmeni, bizleri ciddiye almadı.*) maddesinde öğretmen adaylarının uygulama öğretmenine ilişkin görüşleri, cinsiyet

durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p<.05$). Buna göre erkek öğrenciler, uygulama öğretmenlerinin kendilerini ciddiye almadıkları görüşüne daha çok katılmışlardır.

TARTIŞMA

Etkili ve verimli bir eğitimin gereği olarak öğretmen adaylarına, lisans eğitimi boyunca aldıkları derslerde öğrendikleri bilgileri uygulamaya dönüştürmek ve meslek hayatına kendilerini hazırlamak için “öğretmenlik uygulaması” dersi verilmekte ve öğretmenlik hayatına hazırlanılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle uygulama öğretim elemanını ve uygulama öğretmenin, öğretmen adaylarına her konuda destek olması ve yardımlarını esirgememesi gerekmektedir (Özbal, 2009).

Öğretmenlik uygulaması için seçilen uygulama okullarındaki uygulama öğretmenlerinin en tecrübelisi ve alanında en iyi olanları seçilmelidir. Seçilen öğretmenlere bu dersle ilgili, öğretmen adayını nasıl yönlendirmeleri gerektiği, neden ve niçin geribildirim vermeleri gerektiği ve hangi yöntemleri takip etmeleri gerektiği ile ilgili belirli bir süreyi içeren eğitim verilmelidir. Uygulamanın başarı sağlaması için, fakülteler ve uygulama okulları arasındaki işbirliği önem arz etmektedir. Sağlıklı iletişim ve paylaşım, bu dersin gerekliliğine inanmak ve çalışmaları bu yönde yürütebilmek başarıyı getirecektir (Özbal, 2009).

Araştırma sonucunda; öğretmen adayları, “uygulama Öğretmenine” yönelik görüşleri boyutuna baktığımızda uygulama öğretmenin “uygulamaya yönelik” kendilerine rehberlik yaptığını belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenin genel olarak orta veya yüksek düzeyde olumlu katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler, uygulama öğretmeninden öğrencilerle nasıl sağlıklı iletişim kurulabileceğini öğrendiklerini ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine dönük özgüven kazanmalarında yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Aydın ve Woolfolk (2005), Analiz sonucunda, öğretmen adaylarının uygulama öğretmenleriyle ilişkilerinin, çevreden aldıkları desteğin ve pratik deneyim sayısının öğretmen adaylarının yeteneklerinin önemli belirleyicileri olduğunu tespit etti. Bu faktörler şüphesiz öğretmen adaylarının yeterlik inançlarını etkilemektedir. Ancak, öğretmen adayları öğretim görevlerinin karmaşıklığı ve gerçekliğiyle öğretim deneyimleri yoluyla temasa geçtikçe, bazı adaylar öğretim görevlerinde zorluk yaşayabilirler. (Akt. Yılmaz, 2007).

Öğretmen adayları, “uygulama öğretim elemanına” yönelik görüşleri boyutuna baktığımızda uygulama öğretim elemanlarının, uygulamalarıyla, staja gittikleri okulla orta düzeyde ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Uygulamaları takip etme, adaylarla haftalık görüşmeler yapma ve dönütler verme uygulamasının istenen düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Kettle & Sellers (1996) Bu alanda yapılan çeşitli araştırmalar, öğretmen adaylarının mesleğe girişlerinde, mesleğe uyumlarında, mesleki kavramların oluşumunda ve sınıf ortamında mentor ve eğitimcilerin ve mentor ve öğretmenlerin önemli bir etkisinin olduğunu göstermiştir, bunu biliyorum. Ancak bu etkinin öğretmen adayı davranışları

üzerindeki ifadesi tutarsızdır. Ayrıca öğretim üyeleri ve öğretmenler arasındaki beklenti çatışmaları, rol çatışmaları, öğretim yöntemlerindeki farklılıklar, işbirliği eksikliği ve uygulamaya yüzeysel yaklaşımlar gibi eğitim uygulamalarında sorunlar ortaya çıkmıştır. (Duffy, 1987; Borko & Mayfield, 1995; Haggarty, 1995; Akt. Paker, 2008).

Öğretmen adaylarının, “uygulama öğrencisine” yönelik görüşleri boyutuna baktığımızda uygulamanın, ilerde yapacakları öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu düşüncelerin beslenmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Cryns ve Johnston’ın da belirttiği gibi (1993). Yeterli zaman verildiğinde ve öğretimlerini değerlendirme ve yansıtma konusunda cesaretlendirildiklerinde, öğretmen adayları kendilerine daha çok güvenirler ve bunun sonucunda da öğretim uygulamalarına farklı bakarlar. (Akt. Koç, 1998). Can’a göre (2001) Aday öğretmenler öğrendikleri teorik bilgiyi ne zaman, nasıl ve nerede uygulayacaklarını bilmiyorlar. Öğretmen adaylarının sadece neyi öğreteceklerini değil bununla beraber nasıl öğreteceklerini de öğrenmeleri gerekiyor. (Li, Zhao, Huang ve Ma, 2008; Akt. Aytaçlı, 2012).

Öğretmen adaylarının, “uygulama okuluna” yönelik fikirleri boyutuna baktığımızda uygulama okulunun görevlerini yerine getirmekte istekli olduğunu ifade etmişlerdir.

Cinsiyet değişkenine göre baktığımızda ise erkek öğrenciler, uygulama öğretmenlerinin kendilerini ciddiye almadıkları görüşüne daha çok katılmışlardır.

Elde edilen araştırma sonuçlarından hareketle uygulama öğretmenlerine, öğretmen adaylarına hangi konularda destek olması gerektiği ile ilgili periyodik bilgilendirmeler yapılabilir. Öğretmenlik uygulaması dersi son sınıfla sınırlandırılmayıp, daha alt sınıflara ve yıllara yayılabilir. Eğitim Fakültesi ile MEB İl Uygulama Koordinatörü Müdürlüğü’ nün işbirliği içinde çalışması gerekir. Uygulama öğretim elemanlarının, uygulama sürecini daha aktif izlemeleri ve adaylarla daha yakından ilgilenmeleri için önlemler alınmalıdır. Öğretim elamanlarının da öğretmenlik uygulaması konusunda tecrübeli, kararlı ve gönüllü olanlarından görevlendirilmelidir. Öğretmen adayları ile periyodik aralıklarla toplantılar yapıp uygulamada karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri getirilmelidir. Öğretmenlik uygulamalarına yeterli süre ayrılması ve yeterli sayıda uygulama okullarının bulunması bu uygulamaların başarısını arttırabilir.

KAYNAKLAR

Aytaç, A. (2010). *Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulama öğretim elemanlığının değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Aytaçlı, B. (2012). *İlköğretim matematik öğretmenliği lisans programında yer alan okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Bağcıoğlu, G. (1997). *Genel, mesleki ve teknik eğitim fakültelerindeki öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Büyüktaşkapu, S. (2004). *Selçuk üniversitesi genel ve mesleki ve teknik eğitim fakültelerinde*

öğretmenlik uygulaması dersinin hedeflerine ulaşma derecesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Coşkun, K. (2011). *Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin özel eğitim zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Çiğdem, H. (2012). *Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde blog aracılığı ile tuttıkları günlüklerin yansıtıcı düşünme düzeylerine etkisi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Demircan,C. (2007). okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği) . *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2)*.

Gül, H. (2010). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Data Yayınları.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılıç, I. (2007). *Müzik öğretmenliği bilim dalı müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin "özel öğretim yöntemleri" derslerinde kazandıkları yeterliklerin "öğretmenlik uygulaması"nda kullanım açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kavuran, K., Kızar, O., & Kurt, Ö. (2023). Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Spor, Sağlık Ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2(1)*, 95–104.

Kızılluluk, H. (2013). *Eğitimin toplumsal temelleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Koç, G. (1998). *Öğretmenlik uygulaması dersinin gazi üniversitesi mesleki eğitim fakültesi öğrencileri üzerindeki etkileri*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

MEB Mevzuatı (1998). *Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge*. [http // www.mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html](http://www.mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html) (Erişim tarihi: 01.08.14).

Özbal, A. F. (2009). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin hedeflerine ulaşma derecesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Paker, T. (2008). öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 1 (23)*.

Yeşilyurt, E. (2010). *Öğretmenlik uygulaması öğretim programının standart temelli ve ihtiyaca cevap verici modeller ışığında değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Yıldız, M. A. (2012). *Türkçe öğretmenliği lisans programında yer alan "öğretmenlik uygulaması" dersinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kilis.

Yılmaz, G. (2007). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması deneyimlerinin fen öğretimi öz yeterlik ve sınıf yönetimi inançlarına olan etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.